

Asia: VN/20544/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 pykälään koskien oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia?

"Arvioinnin suhteesta tavoitteisiin tarkoitettaisiin, että oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin."

Raahen Opetuspalveluiden työryhmä katsoo, että tavoitteet tulee olla kohdennettu eri vuosiluokille valtakunnallisesti, ei paikallisesti.

"Käyttäytymistä tulisi arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyihin käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Arviointikriteereillä tarkoitettaisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Kriteerit eivät olisi oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelisivät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason."

Mielestämme tästä saa sen kuvan, että käyttäytymisen kriteerit olisi johdettu oppiaineiden tavoitteista. Näin ei liene tarkoituksenmukaista? Pidämme tärkeänä osaamisen ja työskentelyn tavoitteiden asettamista valtakunnallisesti. Samoin käyttäytymisen kriteerit tulisi määritellä valtakunnallisesti, eikä niitä olisi tarpeen täsmentää paikallisesti.

Toivoisimme, että vuosiluokittaiset tavoitteet ja sisällöt sekä arvioinnin kriteerit kullekin oppiaineelle olisivat valtakunnallisesti yhtenevät sekä osaamisen että työskentelyn osalta.

Käyttäytymisen kriteeristöt pitäisi selkeästi erottaa työskentelyn arvioinnista. Käyttäytymisen kriteerit tulisi määritellä myös opetussuunnitelman perusteissa, ei paikallisesti.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 a pykälään koskien oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä?

"Oppilaalle, jonka suoritus on hylätty, tulisi varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisen oppiaineen tavoitteet hyväksytysti. Tällä tarkoitettaisiin mahdollisuutta osallistua lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä erilliseen näyttöön, jossa oppilas voisi osoittaa saavuttaneensa tavoitteet. "

-> Miten tässä tilanteessa todennetaan työskentelytaidot ja käytännön osaaminen? Valtakunnallista ohjeistusta kaivataan erillisen näytön (ja erityisen tutkinnon) suorittamiseen, laajuteen ja käytännön toteutukseen. Koko oppimäärän osaamisen näytön tulee olla todella laaja, ja opettajat jäävät ilman valtakunnallista ohjeistusta yksin. Tämä vaarantaa yhdenvertaisen arvioinnin valtakunnallisella tasolla.

"Oppilaan oppimisvaikeuksista johtuva tuen tarve ei voisi olla syynä oppilaan vuosiluokalle jättämiselle yleisen koulumenestyksen vuoksi. "

-> Mielestämme olisi tärkeä painottaa tutkimuksella todennettuja oppimisvaikeuksia.

Poissaoloille olisi tärkeä asettaa rajat, joihin voidaan vedota myös arvioinnissa. Opettajan henkilökohtaisen arvioinnin varaan jää arvioida, minkälainen läsnäolo riittää esim. työskentelytaitojen arviointiin tai erityisesti taito- ja taideaineissa osaamisen osoittamiseen tuntityöskentelyn ja näyttöjen osalta. Tähän on vaikea löytää tukea ohjaavista asiakirjoista.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 b pykälään koskien todistuksia?

-

Onko teillä muita huomioita esitykseen?

Hyvää on se, että valtakunnallisesti määritellään minimivaatimustaso vuosiluokittain sekä se, että OPH on nyt vastuullinen rakentamaan arviointikriteerit kaikille vuosiluokille. Huonoa on se, ettei poissaolojen vaikutuksesta ole kirjattu mitään. Tämä ei anna meille opetuksen järjestäjänä eikä opettajina riittävää tukea näihin tilanteisiin. Olemme myös sitä mieltä, että oppiaineiden vuosiluokakohtaiset tavoitteet tulee kohdentaa valtakunnallisesti, ei paikallisesti. Hyvä olisi myös, että käyttäytymisen kriteerit määriteltäisiin valtakunnallisesti.

Poissaolojen vaikutuksesta pitäisi säätää tarkemmin. Poissaolojen (luvallisten ja terveydellistenkin) vaikutus oppimiseen on merkittävä ja väistämättä vaikuttaa näyttöjen antamiseen. Jos hylätyn suorituksen voi korvata osallistumatta opetukseen erillisenä näyttönä, tuleekin mieleen, voiko perusopetuksen suorittaa osallistumatta juurikaan opetukseen?

Oppiaineiden tavoitteiden kohdentaminen on tehty kunnissa ja kaupungeissa hyvin eri tavoin. Kun yksittäisen oppiaineen tavoitteita on kohdennettu osin vuosiluokalle 7, osin vuosiluokalle 8 ja osin vuosiluokalle 9, päättöarvioinnin tekeminen voi olla vaikeaa. Monissa tapauksissa opettajat ovat vaihtuneet, eikä tiedonsiirto arvioinnista ja yksittäisten tavoitteiden arvioinnista välttämättä siirry päättöarviointiin. Ehdotamme, että opetussuunnitelmatekstissä linjattaisiin jotain seuraavista:

Oppiaineiden kaikki tavoitteet kohdennettaisiin valtakunnallisesti vuosiluokalle 9 (tai siihen ajankohtaan, kun päättöarviointi tehdään), ja tällöin ne myös huomioitaisiin päättöarvioinnissa.

TAI

Opettajille konkretisoitaisiin opetussuunnitelmatekstissä, kuinka huomioida paikallisesti vuosiluokille 7 ja 8 kohdennetut tavoitteet päättöarvioinnissa esimerkiksi silloin, kun tarkempaa arviointitietoa vuosiluokilta 7 ja 8 ei ole saatavilla. Yksinkertaiseksi ohjeeksi riittäisi esimerkiksi se, että jos vuosiluokille 7 ja 8 on kohdennettu tavoitteita, joita ei käydä läpi enää vuosiluokalla 9, huomioidaan päättöarvioinnissa vuosiluokan 7 ja 8 arviointi tavalla X.

TAI

Valtakunnallisessa OPS-tekstissä linjataan, että päättöarvioinnissa huomioidaan vain 9. vuosiluokan tavoitteet. Tämä olisi ristiriidassa oppimäärän kokonaisarvioinnin kanssa, mutta opettajille selkeä ratkaisu.

Kirjaus aikuisten perusopetuksesta

46 §. Aikuisten perusopetus. Aikuisten perusopetus on tarkoitettu kaikille niille, jotka suorittavat perusopetusta oppivelvollisuusiän jo päätyttyä.

- Oppivelvollisuusikä päättyy, kun nuori täyttää 18v.

Kuitenkin ohjeistus Opetushallituksen sivuilla sanoo seuraavaa: Ns. lasten perusopetuksen suorittaminen päättyy siihen, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta. Oppilaat, jotka eivät saavuta perusopetuksen päättötodistusta laissa säädetyssä ajassa, tulee ohjata tarkoituksenmukaisimpaan koulutukseen, esimerkiksi aikuisten perusopetukseen tai muuhun oppivelvollisuuskoulutukseen.

Ovatko nämä kirjaukset ristiriidassa keskenään? Alemman ohjeistuksen mukaan aikuisten perusopetukseen voidaan ohjata myös ne 17 vuotta täyttäneet, jotka eivät ole suorittaneet perusopetusta. Pykälä 46 mukaan vasta oppivelvollisuusiän täytyttyä.

Kanervo Pauliina
Raahen kaupunki

Tokola Anne-Maria
Raahen kaupunki /opetustoimi - Raahen kaupunki / opetuspalvelut